

bliver at bringe Nepal videre i en politisk og økonomisk forandringsproces. I begyndelsen af 2007 vedtog FN's Sikkerhedsråd at etablere en større FN-mission i Nepal (UNMIN), der skal bidrage til centrale dele af fredsprocessen, herunder kontrol af våben og soldater samt forberedelse og gennemførelse af valg til den forfatningsgivende forsamling. Den politiske og sikkerhedsmæssige situation i landet er fortsat skrøbelig, men valget, der fandt sted 10. april 2008, forventes at føre fredsprocessen videre.

Det danske bistandssamarbejde med Nepal baserer sig på en midlertidig strategi godkendt i juni 2006, med henblik på at sikre, at landeprogrammet er fleksibelt og tilpasset omstændighederne i den nuværende vanskelige situation, hvor der er behov for, at det internationale samfund såvel politisk som bistandsmæssigt bakker op om fredsprocessen. Den væbnede konflikt og politiske kriser grundlæggende årsager skal bl.a. findes i fattigdom og marginalisering af store befolkningsgrupper fra den økonomiske og politiske udviklingsproces. Danmarks bistand til Nepal fokuserer på disse udfordringer gennem støtte til uddannelse, vedvarende energiløsninger for landbefolkningen, fremme af menneskerettigheder, demokratisering og god regeringsførelse. Derudover yder Danmark direkte støtte til fredsprocessens gennemførelse.

Sektorprogramstøtte til uddannelsessektoren: Sammen med en række andre donorer bidrager Danmark til gennemførelse af regeringens uddannelsesprogram. Støtten til uddannelsessektoren er samlet i et program med to komponenter: grundskole for alle (1-5. klassetrin, uformel uddannelse, voksenuddannelse m.v.) samt sekundær uddannelse (klassetrin 6-10). Indsatsen fokuserer på øget adgang til uddannelse, især for piger og marginaliserede grupper, fremme af kvaliteten i undervisningen, samt institutions- og kapacitetsopbygning. Den danske støtte ydes i overvejende grad som tilskud til det nationale uddannelsesbudget, men også som direkte finansiering af konkrete aktiviteter, især med henblik på institutionel kapacitetsopbygning. Grundskolekomponenten løber fra 2004-2009, mens komponenten for sekundær uddannelse løber fra 2003 til 2009. Programmets samlede bevilling er på 487 mio. kr., fordelt med 203 mio. kr. til grundskoleuddannelseskomponenten og 284 mio. kr. til sekundær uddannelse. I 2009 planlægges afsat 220 mio. kr. til et treårigt program til fortsat støtte af grundskole- og sekundær uddannelse, hvor grundskoleuddannelsen udvides til at omfatte 1.-8. klassetrin. En ny fase forudses godkendt i 2012 med udvidelse af sekundæruddannelsen til 9.-12. klassetrin.

Sektorprogramstøtte til vedvarende energiløsninger: Energisektorprogrammet, der siden 1999 har formidlet alternative energiløsninger til den fattige landbefolkning gennem offentligt-privat samarbejde, blev i 2007 videreført i en anden fase. I denne fase forventes programmet at forsyne mere end 1 mio. husstande i Nepal med alternative energiløsninger, bl.a. via solenergi, mindre vandkraftanlæg og biomasse baserede løsninger. Bevillingen, der dækker perioden fra 2007-2012, beløber sig til 150 mio. kr.

Demokrati, menneskerettigheder og god regeringsførelse: På menneskerettigheds- og demokratiområdet er støtten koncentreret om fremme af demokrati og menneskerettigheder, styrkelse af medierne, herunder især fattige og marginaliserede gruppers adgang til information og brug af medier, forbedring af lavkasternes situation samt korruptionsbekæmpelse. En ny fase forventes igangsat i 2013.

Fredsproces og konfliktforebyggelse: Der blev i 2007 og 2008 afsat i alt 100 mio. kr. til direkte støtte til fredsprocessen og den demokratiske udvikling. De primære indsatsområder har været forberedelse af valget, inddragelse af marginaliserede grupper, rehabilitering af soldater og internt fordrevne samt styrkelse af statsapparatets kapacitet til at håndtere fredsprocessen.

Rehabilitering og genopbygning: Som led i fredsprocessen vil der efter 10 års intern konflikt være behov for en betydelig indsats for at sikre rehabilitering og genopbygning i Nepal. Som en naturlig konsekvens af Danmarks støtte til fredsprocessen, tilsigtes et toårigt rehabiliterings- og genopbygningsprogram igangsat i 2010.

Inden for alle sektorer vil de tre tværgående emner, kønsaspektet, miljø og menneskerettigheder, blive inkorporeret i den danske støtte, ligesom programmerne vil blive gennemført under hensyntagen til den igangværende decentraliseringsproces. Der er gennemført klima-screening af landeprogrammet. Konkrete tiltag til klimasikring af alle programmer iværksættes løbende.